

2.6- CON CHÁU CÁCH MẠNG

(*Children of the revolution*)

Jeremy Page

Washington Post 26-11-2011

Các hoàng tử đỏ Trung Quốc, con cái của giới lãnh đạo trong Đảng, đang thâu tóm của cải và đặc quyền – đã tạo ra những vấn đề phiền phức cho các vị lãnh đạo lớn tuổi (1).

Vào một buổi tối đầu năm, một chiếc xe hơi Ferrari màu đỏ đậu trước cửa khu vực nhà ở của Đại sứ Mỹ tại Bắc Kinh, và người con của một nhà lãnh đạo cao cấp của Trung Quốc bước ra, mặc áo tuxedo (áo lễ tân của người Anh).

Bạch Quả Qua được chờ đợi. Anh ta có một cái hẹn ăn cơm tối với con gái của Đại sứ Mỹ lúc bấy giờ, ông Jon Huntsman.

Chiếc xe là một chuyện đáng ngạc nhiên. Cha của anh ta là ông Bạc Hi Lai, đang say sưa trong một chiến dịch làm sống lại tinh thần của Mao Trạch Đông bằng cách tổ chức hàng loạt những buổi trình diễn những bài ca cách mạng trước kia, được gọi là “hồng ca”. Ông ta đã ra lệnh cho các viên chức Nhà nước và sinh viên phải ra đồng làm việc để tiếp xúc với nông dân. Cùng lúc, con trai ông lái một chiếc ô tô trị giá nhiều trăm ngàn đô la, và có màu đỏ như quốc kỳ Trung Quốc, trong một đất nước mà mức thu nhập bình quân một gia đình chỉ có 3.300 đô la.

Nhiều người hiểu biết tình hình đã cho rằng đó là một triệu chứng của những thách thức hiện nay mà Đảng cộng sản Trung Quốc phải đối mặt. Họ muốn tiếp tục giữ tính hợp pháp trong một xã hội ngày càng đa dạng, đầy thông tin và nhiều yêu sách. Những người con của các vị lãnh đạo, thường được gọi là hoàng tử đỏ ngày càng nổi bật lên, thông qua những quyền lợi kinh tế và sự ham muốn rõ rệt đời sống xa xỉ, vào một thời buổi mà người dân đang bực dọc về những báo cáo tham nhũng, lạm dụng chức quyền.

Các hệ thống truyền thông Trung Quốc mô tả các vị lãnh đạo Nhà nước có cuộc sống theo tiêu chuẩn kham khổ của người cộng sản, mà họ công khai tuyên bố. Nhưng con cháu của giới quý phái chính trị này lại chiếm những vị trí kinh doanh đặc quyền và vơ vét rất nhiều của cải. Cách sống nổi trội của họ trong xã hội đã tạo ra những vấn đề khó chịu cho một đảng đang biện minh cho độc quyền cai trị là nhờ vào nguồn gốc thợ thuyền và nông dân.

Sự nổi trội của họ có tiếng vang đặc biệt trong một đất nước sắp có thay đổi lãnh đạo vào năm tới. Lúc đó, người ta trông đợi là nhiều hoàng tử đỏ sẽ nắm những vị trí đứng đầu Đảng cộng sản. Viễn ảnh này đã làm cho một số nhóm kinh doanh và chính trị bàn bạc tìm hiểu xem lại thập kỷ tới, liệu Đảng có bị thống trị bởi một số gia đình tinh hoa, những gia đình này đã kiểm soát một phần lớn của cải của nền kinh tế lớn thứ hai trên thế giới, và nắm giữ rất nhiều ảnh hưởng lên giới quân sự.

Thành Lễ (Cheng Li) một chuyên gia về giới tinh hoa Trung Quốc tại Viện Brookings ở Washington đã nói : “*Không hồ nghi gì nữa – chiều hướng đã rõ rệt. Các*

hoàng tử đờ không bao giờ được lòng dân, nhưng bây giờ có sức mạnh chính trị. Có một số quan ngại về tính hợp pháp của “giới quý phái đờ”. Quân chúng Trung Quốc tức giận về sự kiểm soát của các tiểu hoàng tử lên cả quyền lực chính trị lẫn sự giàu sang kinh tế”.

Ban lãnh đạo hiện nay có một số Thái tử đảng. Nhưng họ được cân bằng bởi một số người không phải thuộc loại thừa kế uy tín của cha ông, kể cả Chủ tịch Hồ Cẩm Đào, và Thủ tướng Ôn Gia Bảo. Tuy nhiên, người thay thế ông Hồ sẽ là Tập Cận Bình, hiện nay làm Phó Chủ tịch, là con trai của một vị anh hùng cách mạng, và sẽ là vị hoàng tử đờ đầu tiên nắm quyền lãnh đạo cao nhất. Nhiều chuyên gia cho rằng ông này đã thiết lập một liên minh không chính thức với một số hoàng tử đờ khác, họ cũng là những ứng viên cho việc thăng chức.

Trong số những người này có ông Bạc lớn, ông ta cũng là con trai của một nhà lãnh đạo cách mạng (Bạc Nhất Ba). Ông ta thường nói có quan hệ chặt chẽ với gia đình Tập Cận Bình, theo lời kể của hai người thường gặp ông ta. Con gái ông Tập hiện là sinh viên Đại học Harvard, còn con trai ông Bạc Hi Lai học trên Đại học tại Kennedy School of Government (Trường Kennedy về Quản lý Chính phủ).

Trong số 25 thành viên Bộ Chính trị, Bạc Hi Lai là ứng cử viên hàng đầu vào Ban thường trực Bộ Chính trị. Ông ta không trả lời cho yêu cầu của báo chí, và con trai ông cũng không trả lời ngay cả thông qua email hay bạn bè.

Sự vui chơi của con cái các vị lãnh đạo là một đề tài nóng trên Internet ở Trung Quốc, nhất là cho người sử dụng các micro blogs – giống như twitter. Các blog này không dễ bị kiểm duyệt vì nó truyền đi rất nhanh. Vào tháng 9 vừa rồi, người sử dụng Internet đã khám phá ra cậu con trai 15 tuổi của một ông tướng là một trong hai người đã đâm chiếc xe BMW của họ vào một chiếc xe khác ở Bắc Kinh, sau đó chúng đánh mấy người ngồi trên xe kia và cảnh cáo người qua đường không được gọi cảnh sát.

Sự phản đối bùng lên. Và người con trai vị tướng bị gửi vào trại cải tạo của cảnh sát trong 1 năm. Đó là theo cơ quan truyền thông của Nhà nước.

Các nhà lãnh đạo hàng đầu ở Trung Quốc bình thường không có tài sản do cha mẹ để lại, hay nghề nghiệp kinh doanh để kiếm ra tiền, phụ vào số lương khiêm tốn của họ. Một bộ trưởng có lương khoảng 140.000 quan (22.000 USD) một năm. Thân quyền của họ được phép kinh doanh trong chừng mực không được lợi dụng sự quen biết chính trị. Thực tế thì, nguồn gốc tài sản giàu có của họ rất khó xác định.

Năm ngoái, người Trung Quốc được biết qua Internet là người con của một ví cựu phó chủ tịch Trung Quốc, (và cháu của một vị cựu Tư lệnh Hồng quân) đã mua một villa trị giá 32.4 triệu USD tại mặt tiền một hải cảng ở bên Úc. Ông ta xin phép phá nát căn nhà cổ hàng thế kỷ, để xây một villa mới, có hai hồ bơi, nối với nhau bằng một thác nước.

Nhiều hoàng tử có làm kinh doanh. Nhưng tại Trung Quốc, mọi người đều có cảm giác là họ có nhiều đặc quyền đặc lợi trong một hệ thống kinh tế, mặc dù đất nước đi theo đường lối tư bản, vẫn còn do các công ty quốc doanh thống lĩnh, và quân chúng không được giám sát những quyết định của họ.

Nhà nước sở hữu toàn bộ đất đai và các ngành công nghiệp chiến lược, cũng như ngân hàng, chúng dùng đa số tiền gửi để cho các công ty quốc doanh vay.

Báo *Nhân Dân Nhật Báo* đã công nhận là trong một cuộc thăm dò ý kiến, 91% người trả lời tin là các gia đình giàu có ở Trung Quốc đều có liên hệ tới chính trị. Một cựu Tổng kiểm toán, Li Jinhua (Lý Tân Hoa) đã viết trên mạng là dân chúng rất bất bình về sự giàu có của gia đình các quan chức.

Một tiểu công chúa đã cãi lại là cô ta hay bạn bè của cô đã được thừa hưởng từ một nguồn gốc chính trị. Ye Ming Zi : Minh Từ, 32 tuổi, một nhà thiết kế thời trang, và cháu của một người đã lập ra Hồng quân, nói : *“Có nguồn gốc từ gia đình nổi tiếng của chính quyền, chúng tôi không được hưởng tiền thuê nhà rẻ hơn, hoặc được ngân hàng tài trợ cho những hợp đồng đã ký với chính phủ. Thật ra, con cháu của những gia đình quan chức bị theo dõi chặt chẽ. Hầu hết đều rất cẩn thận để tránh bị kết tội là có được ưu đãi – bất hợp pháp”*.

Trong những thập kỷ sau 1949, con cháu của các nhà lãnh đạo cách mạng hầu như không ai nhìn thấy. Họ được nuôi dưỡng trong những khu công thự biệt lập, và theo học ở những trường chất lượng cao, ví dụ như Trường Cao đẳng Nam sinh số 4 ở Bắc Kinh, tại đó ông Bạc già và nhiều vị lãnh đạo ngày nay đã theo học.

Vào thập kỷ 1980 và 1990, nhiều hoàng tử đổ xuất ngoại du học trên Đại học. Rồi sau đó họ làm việc cho các công ty quốc doanh, các cơ quan Nhà nước, hay cho các ngân hàng đầu tư nước ngoài. Nhưng hầu hết họ đều kín đáo.

Bây giờ, gia đình các nhà lãnh đạo Trung Quốc gửi con ra nước ngoài rất sớm. Bình thường họ chọn các trường tư cao cấp ở Mỹ, Anh hay Thụy Sĩ, để bảo đảm sau này chúng sẽ theo học được ở các Đại học tốt nhất của phương Tây. Các hoàng tử đổ vào lứa tuổi 20, 30, 40 ngày càng giữ những vị trí quan trọng trong thương mại, nhất là trong tiền vốn tư nhân, nó cho phép họ tối đa hóa lợi nhuận và cho phép họ có dịp giữ liên hệ với giới tinh hoa tài chính ở Trung Quốc cũng như ở nước ngoài.

Các hoàng tử trẻ tuổi thường xuất hiện như người mẫu, diễn viên hay ngôi sao thể thao, thường tụ tập nhau lại ở các câu lạc bộ về đêm tại Sân Vận động Lao động ở Bắc Kinh, để trưng diện các loại xe Ferrari, Lanborghini, Maserati. Một số khác hút xì gà hay thưởng thức các loại rượu Trung Quốc đặc biệt như Mao Đài, tại một căn nhà nhỏ ở gần Tử Cấm Thành.

Một buổi xế chiều gần đây, tại câu lạc bộ cưỡi ngựa ngoại ô Bắc Kinh, do cháu của một cựu phó Thủ tướng xây dựng, những vận động viên Argentina với những con ngựa đẹp nhập khẩu, đã tổ chức một cuộc đua biểu diễn cho thành viên câu lạc bộ. Một người trong ban quản trị nói : *“Chúng tôi mang polo về cho công chúng thưởng thức. Nhưng chưa hẳn đã là quần chúng. Người đứng chỗ kia là con một vị tướng lục quân. Ông nội của cậu nó là Thị trưởng Bắc Kinh”*.

Các hoàng tử đổ nổi trội rất nhiều ở nước ngoài. Cô Ye, một nhà thiết kế thời trang, gần đây có chụp hình trên tạp chí thời trang *Vogue*, bên cạnh Vạn Bảo Bảo, một nhà thiết kế đồ trang sức, và là cháu ruột của một cựu phó Thủ tướng.

Nhưng Bạc Quả Quả nổi bật lên trong nhóm tiểu hoàng tử này. Chưa thấy có người con nào của một thành viên Bộ Chính trị lại có hình ảnh nổi trội như thế, cả ở trong nước lẫn ở nước ngoài.

Tư thế gia đình anh ta bắt nguồn từ Bạc Nhất Ba, người đã giúp lực lượng quân sự của Mao đi tới thành công, để rồi bị thanh trừng trong cách mạng văn hóa 1966 -76.

Sau đó Bạch Nhất Ba được phục hồi danh dự, và con trai ông Bạc Hi Lai, một ngôi sao đang lên trong Đảng, từ năm 1987, lúc đó Bạc Quả Quả sinh ra đời.

Cậu con trai này lớn lên trong môi trường khép kín. Bị nhốt vào các khu gia cư có lính gác, đi lại trong xe có tài xế, đi học một phần có gia sư, một phần ở trường Jingshan nổi tiếng tại Bắc Kinh.

Vào năm 2000, Bạc Hi Lai làm Thị trưởng Đại Liên, đã gửi con trai 12 tuổi qua học ở một trường tiểu học bên Anh, có tên là Papplewick. Học phí 30.930 bảng Anh một năm (900 triệu ĐVN).

Vào năm 2006, Bạc Hi Lai làm Bộ trưởng Thương mại. Bạc Quả Quả chuyển qua Đại học Oxford để học triết học, chính trị và kinh tế. Học phí lúc đó là 26.000 bảng Anh một năm. Hiện nay anh ta học ở Harvard, có học phí là 70.000 USD một năm (2 tỉ ĐVN).

Có một câu hỏi được đặt ra về việc du học này. Tổng cộng phí tổn cho Quả Quả là 600.000 USD. Họ thanh toán tiền học phí bằng cách nào? Bạn bè nói là họ không rõ. Có người nói rằng mẹ của Quả Quả có một văn phòng luật sư, và sử dụng tiền lời kiếm được để trả học phí cho con. Nhưng văn phòng luật sư của bà từ chối trả lời nhà báo.

Cơ quan truyền thông Trung Quốc đã dẫn lời Bạc Quả Quả rằng cậu ta được học bổng từ năm 16 tuổi. Các trường Harrow, Oxford và Kennedy School nói là họ không thể bình luận gì về một cá nhân sinh viên cả.

Chi phí về giáo dục là đề tài nóng trong giới trung lưu ở Trung Quốc. Nhiều người không hài lòng về chất lượng giảng dạy của các trường Trung Quốc. Những người tương đối khá giả gửi con đi học nước ngoài.

Đối với người khác, lối sống thoải mái của Bạc Quả Quả là vấn đề tranh cãi. Internet trực tuyến cho thấy hình cậu ta tại các cuộc họp vui chơi tại Oxford, lúc thì để ngực trần, lúc thì mang áo dài tuxedo hay các loại áo hoa hòe khác. Các hình ảnh này được phát tán rộng rãi.

Năm 2008, Bạc Quả Quả tham gia tổ chức một chương trình gọi là: “Khiêu vũ con đường tơ lụa”. Trong đó có cả một vị sư chùa Thiếu Lâm tới múa võ. Anh ta cũng mời cả Jackie Chan, ngôi sao màn bạc kungfu, tới nói chuyện tại Đại học Oxford, có lúc cùng lên hát với anh ta.

Năm sau, Quả Quả được giải thưởng của một nhóm có tên là Liên hiệp Thanh Niên Trung Quốc tại Anh. Giải này có tên là “Mười thanh niên Trung Quốc xuất sắc nhất”. Anh ta cũng là tư vấn cho tổ chức Oxford Emerging Markets (thị trường đang nổi lên), đó là một công ty do sinh viên Oxford lập ra để thám sát “đầu tư và tìm việc tại các thị trường đang nổi lên”.

Anh ta nói: *“Sự việc như là một chiếc xe hơi thể thao. Tôi biết là nước quý phải Anh không huênh hoang như thế. Người quý phải thực thụ không làm như vậy, mà họ giữ cho mình nhún nhường”*.

Năm nay, các bức hình trực tuyến cho thấy anh Bạc đi nghỉ ở Tây Tạng cùng với một hoàng tử đỏ khác Trần Tiểu Đan, một thiếu nữ có cha là chủ tịch ngân hàng phát triển Trung Quốc, và ông nội là một nhà cách mạng nổi tiếng. Kết quả là có nhiều

lời bàn tán, cũng như lời bình phẩm trên Internet về hai người, đi chơi mà có cảnh sát hộ vệ. Cô Trần không trả lời cho những câu hỏi đặt qua email và facebook.

Khi được hỏi về cuộc sống lãng mạn của con, ông Bạc Hi Lai đã trả lời trong một buổi họp Quốc hội : “*Tôi nghĩ đó là chuyện của thế hệ thứ ba. Chúng ta có phải đang nói về dân chủ không ?*”.

Bạn bè nói là Bạc con gần đây có suy nghĩ, nhưng sau đó bỏ qua, rồi Harvard để làm việc trong một website internet gọi là Quả Quả.com. Miền này sẽ được đăng ký ở Bắc Kinh. Thành viên của công ty từ chối cho biết nội dung của việc kinh doanh. Người trả lời ở cửa văn phòng cho biết : “*Đó là việc bí mật*”.

Người ta không rõ là anh Bạc sẽ làm gì sau khi tốt nghiệp và liệu anh ta còn giữ được lối sống nổi trội nếu cha anh được thăng chức. Anh ta đã nói ở Đại học Bắc Kinh vào năm 2009 là anh ta muốn “*phục vụ đất nước*”, về văn hóa và giáo dục. Đó là theo một tờ báo Trung Quốc, có tên là *Cuối Tuần Phương Nam*.

Anh ta không nghĩ tới quan trường, nhưng lúc trả lời câu hỏi của sinh viên, anh biểu lộ cái duyên và cái mâu thuẫn của ông cha. Cũng vẫn theo lời tờ báo. Khi được hỏi về những bức hình chụp tại các bữa tiệc ở Oxford, anh ta đã dẫn lời Mao Chủ tịch : “*Bạn nên có một khía cạnh nghiêm trang, và có một khía cạnh sống động*”, và sau đó anh ta tiếp tục bàn về vấn đề làm thế nào để trở thành nhà quý phái Trung Quốc.

(1) *Hoàng tử đỏ* : Âm chỉ con ông cháu cha trong Đảng. Tại Trung Quốc, người ta đã dùng chữ “*Thái tử đảng*” từ thời Viên Thế Khải (trước Cách mạng Tân Hợi) để chỉ những người con và cháu của các viên chức cao cấp nhất trong chính phủ. Về sau, tới thời Tưởng Giới Thạch, chữ này lại được thông dụng , để chỉ dòng dõi Tống Mỹ Linh, Khổng Tường Hy... Tưởng Kinh Quốc là một Thái tử đảng, đã nối nghiệp cha lên làm Tổng thống Đài Loan. Hiện nay báo chí Trung Quốc dùng chữ Thái tử đảng (con ông cháu cha) để đối chọi với Đoàn phái (phe phái thuộc Đoàn Thanh niên Cộng sản). Đại biểu của Đoàn phái là ông Chủ tịch Hồ Cẩm Đào và Thủ tướng Ôn Gia Bảo. Đại biểu của Thái tử Đảng là ông Tập Cận Bình, Trương Đức Giang, Bạc Hy Lai....